

گفت‌و‌گو با داوران بخش سرود جشنواره هنرهای شهری مشهد

دلبری نواهای بهاری در شهر

شکیبا افخمی راد

گفت‌و‌گو

هنر سرود یکی از ظرفیت‌های اثربخش برای گسترش ارزش‌ها و فرهنگ‌سازی در جامعه محسوب می‌شود و چندی است دوباره با برگزاری رویدادهای مختلف در کشور جان گرفته‌است. از میان این رویدادها می‌توان به جشنواره هنرهای شهری مشهد اشاره کرد. این جشنواره که بیشتر با ساخت المان و اجرای نقاشی دیواری در شهر شناخته می‌شود، در نوروز ۱۴۰۲ در کنار بخش‌های دوره‌های گذشته خود میزبان آواها و نواهای دلنشین، فرح‌بخش و امیدآفرین هنرمندان سراسر کشور خواهد بود. در این بخش پس از ارزیابی آثار به‌صورت زنده توسط هیئت داوران (شامل سید تقی نیکوکار، حسین انفرادی و سید مجتبی ذبیحی) از مجموع ۳۵ گروه سرود، ۱۰ اثر انتخاب شدند که از این بین، پنج اثر از گروه‌های سرود مشهدی و پنج اثر نیز از گروه‌های سرود دیگر شهرستان‌ها هستند. داوران بخش سرود جشنواره هنرهای شهری مشهد در گفت‌وگو با شهرآرآ در باره روند داوری‌ها و اجرای گروه‌ها توضیحاتی ارائه کرده‌اند که در ادامه می‌خوانید.

- اجرای گروه‌ها با لباس محلی

سید مجتبی ذبیحی درباره کیفیت آثار این دوره می‌گوید: اجرای گروه‌های شهرستانی خیلی خوب بود ولی ظرفیت گروه‌های مشهدی از آنچه که در جریان داوری‌ها از خود به نمایش گذاشتند، بسیار بیشتر و بالاتر است. به نظر می‌رسد آن‌ها وقت چندانی برای اجراهای خود نگذاشته بودند و امیدوارم در اجراهای حضوری بهتر ظاهر شوند.

او با اشاره به سه محور رمضان، نوروز و امام‌رضا^(ع) که در بخش سرود جشنواره هنرهای شهری مدنظر قرار گرفته بیان می‌کند: اکثر کارها جدید و مرتبط با موضوعات جشنواره بود. گروه‌های شهرستان‌ها که بیشتر گروه‌های محلی هستند، ملودی‌های محلی برای اجرا آماده کرده بودند و اکثر سرودهای گروه‌های مشهدی هم آثار جدیدی بودند.

این هنرمند ادامه می‌دهد: ما نیز در خانه هنرمندان در حال آماده‌سازی و تولید چند کار جدید هستیم تا آن‌ها را برای اجرا در اختیار گروه‌ها قرار دهیم. او با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب درباره نقش سرود و ابعاد گوناگون یادآور می‌شود: در جشنواره هنرهای شهری مشهد تلاش شده است مکان‌های اجرای سرود مقابل یک المان یا نقاشی دیواری باشد تا کاری ترکیبی صورت بگیرد؛ برای مثال مقابل یک المان، سرودی مرتبط با همان اثر اجرایی شود؛ اتفاقی که برای مخاطبان جذاب خواهد بود و آن‌ها می‌توانند از هر دو هنر به‌صورت هم‌زمان بهره بگیرند.

این داور خاطرنشان می‌کند: یکی از اتفاقات ویژه جشنواره امسال این است که گروه‌های شهرهای دیگر با لباس و لهجه محلی به اجرای برنامه می‌پردازند، به این ترتیب زائرانی که به مشهد می‌آیند می‌توانند اجرای همشهری‌های خودشان را ببینند و لذت ببرند. ذبیحی برای بهبود کیفیت اجراهای سرود پیشنهاد می‌دهد: ثباتی که در بخش‌های المان و نقاشی دیواری جشنواره هنرهای شهری مشهد ایجاد شده باید برای بخش سرود هم صورت بگیرد تا خیال هنرمندان این بخش از برگزاری هرساله آن راحت باشد. به این ترتیب هنرمندان می‌توانند با اتمام هر دوره هنرهای خود را بعد ایدیه‌پردازی و آثار با کیفیت‌تری هم تولید کنند.

او با تأکید بر ضرورت اطلاع‌رسانی زودتر برای حضور هنرمندان در جشنواره بیان می‌کند: تعداد گروه‌هایی که به جشنواره هنرهای شهری دعوت می‌شوند، نسبت به هنرمندان خوبی که در بخش سرود داریم، بسیار کم است؛ از این رو اگر شهرداری بتواند به کمک آستان قدس رضوی شرایط حضور گروه‌های بیشتر را در مشهد فراهم کند، مردم بیشتر لذت می‌برند و کیفیت کار گروه‌ها نیز ارتقا پیدا می‌کند.

ذبیحی یادآور می‌شود: به نظر من برای سال بعد

می‌توانیم ترکیب سرود و تئاتر باهم داشته باشیم. فقط باید داوری‌ها زودتر انجام شود تا فرصت برای ترکیب آثاری که متناسب هستند وجود داشته باشد. این هنرمند درباره نحوه داوری اجراها نیز توضیح می‌دهد: امسال گروه‌ها به‌صورت زنده مقابل داوران اجرا کردند تا عیار واقعی آن‌ها مشخص شود و حق به حق دار برسد. چون بسیاری از گروه‌ها در «پلی‌بک» خواندن توانایی دارند ولی این اجرای زنده است که توانایی گروه‌های واقعی کشور را نشان می‌دهد. او با اشاره به «پلی‌بک» بودن اجراهای شهر خاطرنشان می‌کند: اجراهای شهر «پلی‌بک» خواهد بود ولی گروه‌ها در یکی از پاتوق‌های در نظر گرفته‌شده باید به صورت زنده اجرا کنند که اتفاقی ویژه محسوب می‌شود.

ذبیحی ادامه می‌دهد: خانه هنرمندان و سازمان فرهنگی شهرداری مشهد اولین ارگانی هستند که به‌طور ویژه حتی در زمان‌های دیگری به جز نوروز به سرود می‌پردازند.

- آفت‌های «پلی‌بک‌خوانی»

سید تقی نیکوکار، دیگر داور بخش سرود جشنواره هنرهای شهری مشهد، نیز درباره تفاوت‌های این رویداد با سال‌های گذشته می‌گوید: تفاوت عمده جشنواره امسال با سال‌های

گذشته سراسری برگزار شدن آن بود و ما شاهد حضور گروه‌هایی از شهرهای مختلف بودیم که البته اجراهایشان هم نسبت به گروه‌های مشهدی عالی‌تر بود.

او ادامه می‌دهد: تعداد کارهای از مشهد به دبیرخانه جشنواره رسیده خیلی خوب بود ولی کیفیت آثار نسبت به سال‌های گذشته پایین بود. من فکر می‌کنم شاید چون شهرداری گروه‌های مشهدی‌رامی‌شناسد و هر سال به آن‌ها اجرایی دهد، گروه‌های مشهدی هم حضور در این رویداد را جدی نگرفته بودند.

نیکوکار با اشاره به نگاه ویژه رهبر معظم انقلاب به هنر سرود بیان می‌کند: خوشبختانه سرود در کل کشور احیا شده است و مردم از اجراهای سرود در فضاهای عمومی استقبال می‌کنند. البته هنوز آفت‌های مانند «پلی‌بک» خواندن وجود دارد که باید برای رفع آن‌ها برنامه‌ریزی کرد. این داور یادآور می‌شود: این روزها برخی از گروه‌ها، توانایی خواندن به صورت زنده را ندارند و تنها سرودهای تولیدی افراد دیگر را لب‌خوانی می‌کنند. شاید یکی از دلایلی که گروه‌های مشهدی امسال ضعیف‌تر بودند همین عادت به «پلی‌بک» باشد که آن‌ها را در اجرای زنده دچار مشکل کرد.

نیکوکار یکی از دلایل رواج یافتن «پلی‌بک» خوانی را نداشتن سیستم صوتی مناسب می‌داند و خاطرنشان می‌کند: از آنجایی‌که سیستم صوتی خوبی در شهر وجود نداشت و صدای خوبی به گوش شنونده

نمی‌رسید، گروه‌ها تصمیم گرفتند به‌صورت «پلی‌بک» اجرا کنند اما الان این اتفاق همیشگی شده است و اجراهای زنده به‌طور کلی تعطیل شده‌اند. او ادامه می‌دهد: اجراهای جشنواره هنرهای شهری مشهد هم «پلی‌بک» خواهد بود ولی حداقل اثر متعلق به خود گروه‌هاست و کار فرد دیگری را اجرا نمی‌کنند.

این داور پیشنهاد می‌دهد: ما برای سال آینده باید هرچقدر می‌توانیم قومیت‌های مختلف را در جشنواره دخیل کنیم تا تأثیرگذاری بیشتری داشته باشیم. چون به این ترتیب مردم می‌توانند در کنار زیارت، سرودهای همشهری‌های خودشان و همچنین اقوام مختلف را بشنوند.

نیکوکار با اشاره به ضرورت اطلاع‌رسانی بهتر می‌گوید: در زمان انتشار فراخوان باید اطلاع‌رسانی بهتری در کشور صورت گیرد تا گروه‌های بیشتر متنوع‌تری متقاضی حضور در جشنواره شوند.

- برگزاری جشنواره‌ای برای تولیدات

حسین انفرادی، از داوران بخش سرود جشنواره هنرهای شهری مشهد، درباره آثار رسیده به این رویداد بیان می‌کند: دستشان برای پرداختن به موضوعاتی با محوریت بهار پر نبود، چون به نوعی در این زمینه فقر سرود داریم؛ از این رو من پیشنهاد دادم که اگر قرار است جشنواره هر سال برگزار شود، شهرداری در طول سال برای تولید سرودهای مناسب برنامه‌ریزی کند.

او ادامه می‌دهد: البته گروه‌هایی که از استان‌های دیگر دعوت شده بودند، چون از موسیقی محلی خودشان بهره‌گرفته بودند، اجراهای بهتری داشتند. به نظر من گروه‌های سرود مشهد و خراسان هم باید از جذابیت‌های موسیقی محلی خود استفاده کنند و کیفیت اجراهایشان را ارتقا دهند.

به گفته انفرادی گروه‌های خوبی در مشهد و استان فعالیت می‌کنند که در جشنواره حضور نداشتند و این اتفاق باید آسیب‌شناسی شود.

او درباره تأثیرگذاری اجراهای سرود در شهر بیان می‌کند: هنرهایی مانند سرود و هنرهای نمایشی که ارتباط مستقیم کلامی و حسی با مخاطب برقرار

می‌کنند به مراتب از هنرهایی که صرفاً فیزیکی هستند تأثیرگذارترند و می‌توانند خیلی بهتر اهداف مدنظر جشنواره را محقق کنند، از این رو باید به این هنرها بیشتر پرداخته شود.

این داور یادآور می‌شود: در کنار سرود، می‌توان از ژانرهای دیگر موسیقی هم کمک گرفت، برای مثال اجراهایی برای گروه‌های موسیقی محلی در نظر گرفته شود تا برنامه‌ها جذابیت بیشتری برای مخاطب داشته باشد. البته تأثیرگذاری سرود بر کسی پوشیده نیست و اگر این رویداد ادامه پیدا کند و در مناسبت‌های دیگر نیز فرصتی برای اجرای گروه‌ها فراهم شود، شاهد یک جریان‌سازی فرهنگی خواهیم بود.

انفرادی برای بهبود کیفیت بخش سرود جشنواره هنرهای شهری مشهد پیشنهاد می‌دهد: باید برای تولیدات جدید و متناسب موضوعات مدنظر رویداد با محوریت موسیقی محلی برنامه‌ریزی شود، اطلاع‌رسانی فراگیرتر و عمومی‌تری نیز صورت بگیرد و انگیزه‌هایی ایجاد شود تا گروه‌های بیشتری برای حضور در جشنواره مشتاق شوند.

او درباره سرودهایی که توسط گروه‌ها در کشور اجرا می‌شود، می‌گوید: شاید بتوان گفت ۸۵ درصد گروه‌های سرود کشور مصرف‌کننده هستند، یعنی خودشان توان تولید ندارند؛ بنابراین یک شورا و نهاد تصمیم‌گیرنده باید وارد عمل شود و به تولید سرود بپردازد تا گروه‌ها از این تولیدات در اجراهایشان استفاده کنند.

این داور ادامه می‌دهد: مربیان اکثر گروه‌های سرود نوازنده و آهنگ‌ساز نیستند و نمی‌توانند کار تولید کنند و حتی برخی از آن‌ها ژانر سرود را نمی‌شناسند؛ از این رو برای سفارش تولید سرود هم معمولاً به سراغ آهنگ‌سازهای موسیقی پاپ می‌روند. باید در این زمینه کارشناسی صورت گیرد تا سرودهای علمی‌تر و اصولی‌تری تولید شود.

انفرادی خاطرنشان می‌کند: شهرداری می‌تواند شش ماه پیش از برگزاری بخش سرود جشنواره هنرهای شهری، رویدادی برای تولیدات برگزار کند و آثار این رویداد را در قالب آلبوم در اختیار گروه‌ها قرار دهد.

- هنرنامه‌ای بازگیر تئاتر مشهد در سینما

فیلم «عروسی خیابان فرشته» که محصول سال ۱۹۹۹ است و دوباره در دولت جدید، مورد بررسی قرار گرفته و سال گذشته مجدداً پروانه‌نمایش گرفته‌است، به تهیه‌کنندگی محمدرضا شریفی‌نیا و کارگردانی مهدی سرروی ساخته شده است. در این فیلم محمدرضا شریفی‌نیا، عاطفه‌رضوی، مهرواز شریفی‌نیا، علیرضا جعفری، فهیمه رحیمیان، سام نوری، پویا پورسرخ، حسام نواب‌صفوی، کمند امیرسلیمانی، شقایق فرانهای، رامین ناصر نصیر و فهیمه رحیم‌نیا بازی کرده‌اند. مجتبی شفیع، بازیگر مشهدی، در این فیلم ایفای نقش می‌کند، «عروسی خیابان فرشته» درباره خانواده مهاجری است که در خانه‌ای قدیمی در دل خیابان فرشته (که متعلق به دایی خانواده است) زندگی می‌کنند. هر یک از اعضای خانواده از فضای این خانه به نحوی ارتزاق می‌کنند. بازگشت دایی خانواده پس از سال‌ها به همراه عرووش از خارج از کشور به نیت فروش خانه قدیمی خانواده مهاجر را وارد چالش و در درسهای بزرگی می‌کند و این خانواده تلاش می‌کنند، به‌هر نحوی این خانه را حفظ کنند.

- فضای کمدی در قیل از انقلاب

از فیلم سینمایی «فسیل» اطلاعات زیادی منتشر نشده است و در برخی اطلاعات منتشر شده، آمده است که این فیلم به کارگردانی کریم امینی و تهیه‌کنندگی سید ابراهیم عامریان ساخته شده است. گفته می‌شود این فیلم یک کار کمدی است که در دهه‌های قبل از انقلاب اسلامی اتفاق می‌افتد. اطلاعات رسمی از بازگیران و دیگر عوامل فیلم منتشر نشده است. البته آرمین طهماسبی، علی باطنی و کریم امینی به‌طور مشترک فیلم‌نامه این فیلم سینمایی را به نگارش درآورده‌اند. کریم امینی که در مقام کارگردان در «فسیل» حضور داشته است، علاوه بر بازیگری، پیش از این «دشمن زن» و «اگر به سیاه» را ساخته است.

ایستگاه خبر

چهره شهر پیش از ایام نوروز با نشاط و غرق در نور می‌شود **اجرای آذین بندی در ۴۵۰ نقطه شهری**

هنرهای شهری و جشنواره نوروزی اش با یک اتفاق مشهد شکل گرفت، در سال ۸۶ در کانون هنرمندان خراسان، مهندس پژمان، شهردار وقت مشهد، وقتی در نشستی پای سخنان هنرمندان برجسته شهر در بخش هنرهای مختلف نشست، به ظرافت‌های هنری و ظرفیت‌های هنرمندان شهر پی برد و مدیریت امور هنری شهرداری را با محوریت هنر شهری تأسیس و هادی مظفری، مدیرعامل وقت کانون هنرمندان استان، را به عنوان مدیر این مرکز مهم هنری شهر منصوب کرد. از آن سال به بعد مدیران بسیاری در صندلی امور هنری و خانه هنرمندان نشستند و هر یک اهداف و اقدامات بسیاری را در هنر شهری پیش بردند، اما بدون شک در این چهارده سال گذشته که نوروز مشهد به آثار هنری هنرمندانش مزین و شهره همه مردم کشور است، هدف افزایش سواد بصری و ایجاد فضای دلنشین شهری برای شهروندان و زائران امام‌هشتم^(ع) بوده است. امسال هم مدیریت امور هنری مشهد جشن هنر شهری را با جشنواره نوروز ۱۴۰۱ به‌صورت ویژه و خاص در دستور کار خود قرار داده است تا همگان روزهای نوروزی ملو با نشاط و نیز رمضان همراه با معنویتری را در مشهد تجربه کنند.

رئیس اداره هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد از فضاسازی شهری با استفاده از هنرمندان در جهت نشاط اجتماعی خبر داد و گفت: در نظر داریم نمادهای فضای شهری را به آثار هنری و فضای رنگی آغشته کنیم و مشارکت مردم را هم در داوری آثار به کمک گرفته‌ایم.

به گزارش پایگاه اینترنتی جهان شهر، علی مسافری در گفت‌وگوی رادیویی با برنامه «گفت‌وگوی شهر بهشت» اظهار کرد: استقبال از بهار در مشهد سببهای پانزده‌ساله دارد و فلسفه شکل‌گیری آن هم فراهم آوردن بستر مناسب برای میزبانی شایسته از زواری است که ایام نوروز را برای سفر به این شهر انتخاب می‌کنند، همچنین فضای باشاطی نیز برای مجاوران بارگاه منور رضوی رقم زده می‌شود.

وی با بیان اینکه استقبال از بهار، به‌غیر از گل‌آرایی و فضاآرایی و عمران، شامل بخش‌های دیگری نیز می‌شود، تصریح کرد: از جمله این بخش‌ها می‌توان به طراحی و جانمایی و نصب المان، نقاشی دیواری، نمایش‌های خیابانی، سرود، فضاآرایی و پارچه‌نگار آرایی، اشاره کرد که برآیند آن‌ها به دنبال فراهم آوردن جلوه متفاوتی از شهر است.

- ایجاد اتصال مردم و هنرمندان به خدمات عمومی

رئیس اداره هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد بیان کرد: از جمله ویژگی‌های برنامه استقبال از بهار، ایجاد اتصال بدنه مردم و جامعه هنرمندان به خدمات عمومی است، خوشبختانه در جشنواره استقبال از بهار ۱۴۰۲، مشارکت خوب هنرمندان را داشته‌ایم و اتفاقات ویژه‌ای برای نخستین بار اجرایی و پیش‌بینی شده است.

مسافری با بیان اینکه مشهد یکی از شهرهای پیشتاز کشور در حوزه تئاتر است، گفت: براین اساس یکی از بخش‌های ویژه استقبال از بهار ۱۴۰۲، نمایش‌های خیابانی است. آثار ارائه‌شده در این حوزه توسط داوران و اساتید پیشکسوت، ارزیابی شد و پانزده گروه انتخاب شدند که از این تعداد، پنج گروه از استان‌های دیگر کشور هستند که در ایام نوروز، به اجرای نمایش‌های خیابانی می‌پردازند.

وی در ادامه از تأثیر جدی رویداد استقبال از بهار بر اقتصاد حوزه هنر و هنرمندان سخن گفت و افزود: در رویداد استقبال از بهار ۱۴۰۲، مشارکت ۵۲۶ هنرمند را داشتیم که بیش از ۲ هزار اثر و ایده را در بخش‌های مختلف ارائه کردند.

رئیس اداره هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد با بیان اینکه استقبال از بهار، فرایندی هشت‌ماهه است که از تیرماه شروع می‌شود تا در اسفندماه شهری پویا داشته باشیم، اظهار کرد: فرایند انتخاب محورها، طراحی گرافیکی، انتشار فراخوان، فرایند داوری و تحلیل آثار از تیرماه شروع شده و در کنار گل‌آرایی، المان‌های گل داریم که با طراحی هنرمندان پیش‌بینی شده است.

- ۶۶۰۰ داوری

مسافری خاطرنشان کرد: در این حوزه ششصد اثر داوری شده و با توجه به تقارن اعیاد شعبانیه و ماه مبارک رمضان و نوروز، رویدادهای ویژه‌ای در نظر گرفته‌ایم.

وی با بیان اینکه در بخش المان‌های آذین‌بندی به سمت ساخت المان‌های کوچک‌تر رقتیم و از سوی دیگر، تعداد آثار را افزایش دادیم تا عدالت توزیعی بیشتری داشته باشیم، افزود: جداهای اتوبوس، پل‌ها، نقاط پرتردد شهری و… همگی در نوروز مدنظر و مورد توجه بوده است تا حال و هوای عید در سراسر شهر ملموس باشد. رئیس اداره هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد اظهار کرد: ۴۵۰ نقطه در بخش آذین‌های شهری پیش‌بینی شده و طراحی‌ها به نحوی است که مردم در کنار این المان‌ها حضور پیدا کنند و با آن‌ها تعامل برقرار کنند.

مسافری از پیش‌بینی پهنه‌های مختلف در شهر خبر داد و گفت: یکی از این پهنه‌ها ویژه کودکان است که با موضوع ایران و توجه به جانوران و گونه‌های گیاهی در حال انقراض و آگاهی‌بخشی در این خصوص با روش‌های جذاب در نظر گرفته شده است. این کار رویداد در میدان جانباز جانمایی شده و دربرگیرنده ۱۲۲ المان است.

وی با بیان اینکه مکان رویداد ویژه دیگری نیز مختص نوجوانان در رودپارک پیش‌بینی شده است، افزود: در این مجموعه، آثار نجوم و سورفلکی و المان‌های علمی داریم که کاربردی‌اند و بازدیدکنندگان می‌توانند از آن‌ها استفاده کنند. مسافری با اشاره به تقارن ایام سال نو با ماه مبارک رمضان، تصریح کرد: با توجه به اینکه حضور مردم در ساعات بعد افطار، سه‌هفتاری در بوستان کوهسنگی در نظر گرفته‌ایم، جشنواره نوری شامل المان‌های نور، همراه با رویدادهای فرهنگی از جمله پخش داستان‌هایی در حوزه نمایش و تئاتر با جلوه‌های ویژه و خلاقانه است.